

KIÁLLITÁSI ÉRTESÍTŐ.

A PÉCSI ÁLTALÁNOS MŰ-, IPAR-, TERMENY- S ÁLLATKIÁLLITÁS

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK NAPONKÉNT.

Előfizetési ára:

A kiállítás tartamára 2 frt.
Egyes szám 5 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben
s a dollányüzsdén.

Hirdetési árak:

10-szeri hirdetésnél 1 hasábon
1 pettl sor . . . . . 5 kr.
5-szöri hirdetésnél . . . . . 6 kr.
1-szeri hirdetésnél . . . . . 8 kr.
Minden hirdetéshez 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Szerkesztőség:

Király-utca 14. sz.

Szerkesztik és kiadják:

Feiler Mihály,
Haksch Lajos,

Lenkei Lajos,
Várady Ferencz.

Kiadóhivatal:

Király-utca 14. sz.

A pécsi általános kiállítás bíráló-bizottságai által megállapított kitüntetések sorozata. *)

I. Mezőgazdaság.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Szávost Alphon, Budapest. Biedermann Erzsébet és Alexandrine, Téseny. Pécsi püspöki uradalom. Pécsi kápt. uradalom. Gróf Apponyi Sándor, Lengyel. Nádosy Kálmán és István, B.-Szt.-Lőrincz. Komáromy Tivadar, Hird. Elversz Nándor. Karancs. Kegyes tanítórend menyei uradalma. Biedermann Erzsébet, Úszög. Saxl testvérek, Temesvár.

b) *Kiállítási érmet nyertek:* Deutsch Ádám, Pécs, Weiller N. János, Pécs. Vorderbrühl gypsbánya. Krausz Lajos, Pécs. Handler József, Parabuty. Krompecher E. M., Felka.

c) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Gróf Somssich József, Kapos-Ujlak. Pécsi székesegyházi uradalom. Gaal Dénes, Baté. Szentkirályi Árpád, Szombafalva.

d) *Elismerő oklevelet nyertek:* Haberhauer József, Pécs. Ajaky Jenő, Varasd. Holthusen V., N.-Kozár. Hofmeister József, M.-Hertelend. Kolosmonostori gazd. tanintézet. Steiner Gábor, Páprád. Morvay Ferencz, N.-Váty. Kis Pápa István, Csúza. Miskolczy Ármán, Mohács. Fónay Imre, N.-Kozár. Brázay Kálmán pellérdi uradalma. Ámon János, Pécs. Jankovich Bésán Géza, Kaposvár.

e) *Pénzbeli jutalmat nyert:* Tóth Sámuel, Oszró. Szücs Zsuzsanna, Oszró.

II. Kertészet, szőlőszet.

1. Nyári gyümölcs-kiállítás.

a) *Diszoklevelet nyert:* Nowotarszki Antal és fia, Pécs. Fekete Mihály, Pécs. Mauthner Ödön, Budapest. Kött Ferencz, Pécs. Hajós József, Dömsöd. Pécsi püsp. uradalom. Pécs-baranyai kertészegylet.

b) *Dicsérő oklevelet nyert:* Dr. Fesztl Károly, Pécs. Székesegyházi árvaintézet, Pécs. Nádosy-Jeszenszky Maria, B.-Szt.-Lőrincz. Dobszay Antal, Pécs. Erreth Antal, Pécs. Kelemen Gyuláné, Pécs. Ifj. Sedlmayer József, Lengyel. Mednyánsky S., Medue. Komáromy Tivadar, Hird. Nendtwich Sándor, Pécs. Ráth Mátyás, Pécs. Pécsi kir. ügyészségi fogház kertészete. Ritter József, Pécs.

c) *Kiállítási érmet nyert:* Spiegel Soma, Budapest.

d) *Elismerő oklevelet nyert:* Misch Máttyás. Matessa gyermek-menhely kertészete, Pécs. Árpád János és neje, Pécs. Löhr Vilmos, Pécs.

2. Őszi gyümölcs-kiállítás.

a) *Diszoklevelet nyert:* Dr. Fesztl Károly kanonok, Pécs. Egedy Kemény Anna. Dr. Jelláts Károly, Pécs. Baranyai kertész egylet. Otcoska Géza. Pécsi káptalan. Nowotarszky Antal és fia, Pécs. Komáromy Tivadar.

b) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Mendlik Ágoston, Nendtwich Sándor, özv. Wurster Edéné.

c) *Elismerő oklevelet nyertek:* Egry József, Beretvás Sándor, Edenhoffer Mihály, Szieberth Nándor, Wurster Antal, Reberics Imréné, Lill János, Grabarits Béla, Herczeg János, Dezső testvérek, Dezső Miklósné, Kovátsits József.

d) *Pénzbeli jutalmat nyertek:* Lantos Márton, Szabolcs. Dvorák Béla, Pécs.

III. Élő állatok.

1. Szarvasmarha- és juh-kiállítás.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Otcoska Géza, P.-Gyula. Pécsi kápt. uradalom. Kovácsics testvérek, Pécs. Pick és Duller, Budapest. Bieder-

mann Ottó és Rezső, Mosgó. Báltaszéki és lakócsai alapítv. uradalom.

b) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Pécsi papnöveldei uradalom. Saxer Jusztus, Ugles. Gróf Drasskovich Iván, B.-Sellye. Báltaszéki és lakócsai alapítv. urad. Dorner Bernát.

c) *Elismerő oklevelet nyertek:* Grész Nándor, Siklós. Oderszky Lajos, Mosgó. Holthusen V., N.-Kozár. Geisz László, A.-Hencse. Nagy Károly, P.-Csakadia. Hg. Montenuovo Iván-Battyáni uradalma.

d) *Gazd. eszközöket nyertek:* Turobi János. Mihálovits József. Kocsis József. Erős János, Vlasits János, Pécs. Werner János, Nyomja. Koch Jakab, Szederkény. Kili Máté, Árpád.

2. Időleges baromfi-kiállítás.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Zelms György, Pécs. Otcoska Etelka, Gyula. Baumler Gy., Pécs.

b) *Kiállítási érmet nyert:* Mauks Kálmán, Szepes-Szombat. Demeter V., Lipótvár.

c) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Brázay Kálmán, Pellérd. Oderszky Lajos, Mozsgó. Edenhoffer Mihály, Pécs. Jilly Alajos, Pécs. Ifj. Piribauer János, Pécs. Helden Hugó, Dárda. Holthusen V., N.-Kozár. Schirmer Matild, Pécs.

d) *Elismerő oklevelet nyertek:* Tauszig Zsigmond, Pécs. Haberényi Anna, Pécs. Nádosy Jeszenszky Mari, B.-Szt.-Lőrincz. Jelenek Paula.

3. Időleges kutyakiállítás.

a) *Diszoklevelet nyert:* Otcoska G., P.-Gyula.

b) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Riepl Gáspár, Pécs. Grész Nándor, Siklós. Wándruseh N., Pécs. Kopetzky Antal, Szigetvár.

c) *Elismerő oklevelet nyertek:* Taussig Zsigmond, Pécs. Körmüczy Albin, Pécs.

4. Sertéskiállítás.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Gr. Széchenyi Ferencz, Tarnócza. T. Biedermann Ottó és Rezső, Mozsgó. Otcoska Géza, P.-Gyula. Gr. Draskovich Iván, B.-Sellye.

b) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Nádosy István és Kálmán B.-Szt.-Lőrincz.

c) *Elismerő oklevelet nyertek:* Nagy Károly, Csakadia. Sidlauer József, Iványi. Stern Adolf, Pata. Mikes József, M.-Peterd.

5. Lókiállítás.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Elversz Nándor, Karancs. Gr. Apponyi Sándor, Lengyel. Trischler János, N.-Bóly. Schlicker testvérek. Gr. Draskovich Iván, B.-Sellye.

b) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Pécsi püspöki uradalom. Pécsi káptalan uradalom. Szebényi János. Csutorás József. Werner János, Nyomja. Schneider János, N.-Bóly. Bachesz József, N.-Bóly. Werner József, N.-Bóly.

c) *Elismerő oklevelet nyertek:* Ferencz Sándor. Kovács Antal. Gili Kovács János.

IV. Állati termények.

a) *Diszoklevelet nyertek:* Országos selyemtenyésztési felügyelőség, Szegszárd. Hanny Imre, P.-Rád.

b) *Kiállítási érmet nyertek:* Albrecht főhg. belyei uradalma. Gr. Apponyi Sándor lengyeli uradalma. Szopkó Sándor, Késmárk. Politzer Miksa, Tiszolcz. Gr. Teleky Arvéd, Drassó. Deutsch Ádám, Pécs. Makoviczky Péter, Liptó-Rózsahegy.

c) *Elismerő oklevelet:* Döry Stefánia, Zomba. Pécsi Káptalan uradalom. Ráczegresi gazdaság. (Kié?) Kegyesrend göllei gazdasága

Méhészet.

a) *Diszoklevelet nyert:* Délmagyarországi méhészegylet, Buziás.

b) *Kiállítási érmet:* Tóth Dániel, K.-Peterd. Kittl Vincze, Lipovicza. Stallenberger István, N.-Mányok. Doór János, Visonta. G. Gózon Gyula, S.-Kiliti. Kulisseky Endre, Kolozsvár. Pauly Miksa, Köflach. Limbacher Samu, Lengyel. Bergner Miksa, Borszék. Paulay Simon, Eszék. Hay Ferencz, R.-Mecske.

c) *Elismerő oklevelet:* Dr. Hilbert István, Szegszárd. Kisbéri állami uradalom. Grand Miklós, Buziás. Dömötör László, Szegszárd.

V. Erdészet.

a) *Diszoklevelet nyertek:* M. k. közalapítv. uradalom, Pécsvárad. Gr. Draskovich Iván, B.-Sellye. Jóny Ottó, Leibicz.

b) *Kiállítási érmet nyert:* Lövy Sámuel, Budapest.

c) *Dicsérő oklevelet nyertek:* Marsal Ferencz, Pécs. Grész Nándor, Siklós.

VI. Bányászat.

a) *Diszoklevelet nyertek:* I. cs. és kir. dunagőzhajózási társulat pécsvidéki bányatelepén. Pécsi kőszénbánya és gépgyár részvénytársaság és Koch Ferencz, Pécs.

b) *Kiállítási érmet:* Budapesti kőszénbánya és téglagyár szászvári bányagondnoksága.

VII. Vegyészeti ipar.

a) *Állami ezüst-éremet:* Sipőcz István, Pécs. Schützer Sámuel, Pécs.

b) *Állami bronz-éremet:* Jankovits Hugó, Pécs.

c) *Kiállítási érmet:* Rubel Dávid, Pécs. Schwartz Lipót, Siklós. Keller Gyula, Sásd. Meisel Ede, Kassa. Szentiványi Ivó Károly. Vogler József, Petáncz. Vanek Károly, Budapest. Kohn Manó, Mohács. Molnár Lipót, Kassa. Lukács István, N.-Szt.-Miklós. Visnya Sándor, Pécs. Nedelkovits Mihan, Szeged. Ifj. Kovács József, N.-Bánya. Schulhof K. Róbert, Pécs. Kohn testvérek, Bonyhád. Schönbeck Imre, Esztergom. I. bpesti üvegpapírgyár. Schattelsz és Klein.

d) *Dicsérő oklevelet nyert:* Darázs Fáni, M.-Bóly. Weigl Szücs Ilka, B.-Sellye.

VIII. Élelmi szerek, mint iparezkek.

a) *Állami bronzéremet nyertek:* I. pécsi ezüstkorka-gyár, özv. Wursterné, Pécs.

b) *Diszoklevelet:* Weidinger Ferencz, Pécs. Első bajai gőzmalom. Gr. Teleky Arvéd, Drassó. Kaposvári gőzmalom. Schwappach Ágoston, Pozsony.

c) *Kiállítási érmet:* Gruber Mihály, Budapest. Edenhofer Mihály, Pécs. Lenck Samu, Sopron. Mocznik L., Budapest. Gettler A., Sz.-Szombat. Zámpony Moser A., Körmend. Mauks Kálmán, Sz.-Szombat. Szalády Antal, Budapest. Benczenleitner S., Pécs. Fleischer M. és társa, Brassó. Pick Márk, Szeged. Klein Ignác, Tolna. Marx Nándor. Lélek István, Makó. Schwab András. Krompecher E. M. fiai, Felka. Fördös Dezső, Kecskemét. Özv. Bors Mátyásné, Pécs. Döntő István, Szabadka. Freund és társa, Mohács. Seidl Nándor, Uj-Verbász. Herczeg Sándor, Kanizsa. Hartmann és Dorner, Pécs. Weil Ede fiai, Budapest.

d) *Elismerő oklevelet:* Sipőcz Fábry Frida, Pécs. Dr. Hetényi Lipótné, H.-Szoboszló. Virág Ida, Szentés.

*) A kitüntetések indokolása térhiány miatt maradt el.

IX. Borok és egyéb szeszes italok.**1. Borok.**

a) *Díszoklevelet nyertek*: Gr. Apponyi Sándor, Lengyel. Ermél Vojnits Erzsé, Ó-Falu, Károly Ignác, Pécs. Nádosy Kálmán, B.-Szt.-Lőrincz. Pécsi püsp. uradalom. Pécsi káptalani uradalom. Szily László, Gödre.

b) *Kiállítási érmet*: Csató G. Gyula, Villány. Eizer János, Pécs. Jankovits Hugó, Pécs. Ehrenfelsi Normann gr. uradalma. Krausz Lajos, Pécs. Mangold és Bergl, Budapest. Mindszenty Aurél, Mohács. Ott Márton, Pécs. Szalay Károly, Kaposvár. Dr. Schaurek Bódog, Pécs. Schattesz Mihály, Lugos. Magyarági bortermelők szövetezete, Arad. Ifj. Scholtz Antal, Pécs. Schuth Vincze, Villány. Schwartzkopf Géza, Szegzárd. Schwabach Zsigmond, Pécs. Tauszig Zsigmond, Pécs. Hoffmann és Fuchs, Versecz. Weiller N. János, Pécs. Wurster Antal, Pécs. Brázay Kálmán, Pellérd. Müllherr Alajos, Pécs.

c) *Dícsérő oklevelet*: Árthold József, Mágocs. Gayer Gyula, Hidasd. Csigó János, Pécs. Dvorszky Béla, Pécsvárad. Dallos János, Martonfa. Elversz Nándor, Karancs. Frenkl Ferencz, Pécs. Hergenröder János, Babarcs. Jantsits Sándor, Siklós. Jilly Alajos, Pécs. Kindl Ferencz, Pécs. Márcz József, F.-Mindszent. Nagy Károly, Csakadia. Nendtvich Sándor, Pécs. Nendtvich Gyula, Pécs. Otrokóczy Lajos, Beremend. Podgoreláz N., Nádasd. Koch Antal, Pécsvárad. Pécsi papnövelde uradalma. Pécsvárad. bortermelők szövetezete. Reberics Imre, Pécs. Ritter András, Árpád. Schaumburg-Lippe dárdai uradalma. Sipőcz István, Pécs. Szivér István, Siklós. Szuly János, Pécs. Spengler József, Kéménd. Tóth Fülöp, M.-Egrecy. Trischler János, Olasz.

d) *Elismerő oklevelet*: Alföldi Sándor, Kőrös. Beierlein János, H.-Hetény. Bósz Mátyás, Kéménd. Hoyek Jakab, Pécsvárad. Csinos József, Karancs, Csupy Ede, Patacs. Freytag Gyula, Szászvár. Freytag Ferencz, D.-Szekeső. Fürhan Józsefné, Pécs. Gauser János, Kéménd. Gerjovits József, Somberek. Gött Ádám, Mágocs. Gundy Miklós, Sásd. Göth Ede, B.-Szt.-Lőrincz. Hegedüs Imre, Pécs. Horváth János, M.-Úrögh. Jámber István, Garé. Ifj. Jeszenszky Ferencz, Bükös. Lengyel József, Marczali. Kremmer Antal. Kaiser H. F. Pécs. Köröm Mihály, Siklós. Lanping Ádám, Gödre. Özv. Linczbauer Paulin, Pereked. Mostbacher Fülöp, Szederkény. Marócz Lajos, Somogy. Neib Márton. Pucher János, Árpád. Rác Mihály, Kárász. Szandtner Antal D.-Szekeső. Ifj. Sauska Jenő, Baar. Szigváth Ignác, V.-Dombó. Seligmann B. Arányos. Schmidt Ignác, Nádasd. Szondy Alajos, Pereked. Ifj. Somogyi Lajos, Kaposvár. Tóth Dániel, K.-Peterd. Török József, Martonfa. Vághó János, Pécs. Wittinger Sándor, Tolna.

2. Egyéb szeszes italok.

a) *Állami ezüst érmet nyert*: Ifj. Scholtz Gyula, Pécs.

b) *Kiállítási érmet nyertek*: Hirschfeld S., Pécs. Seidl Ferdinand, Uj-Verbász. Trebitscher Ábrahám, Mohács. Adler és Gold, Kassa. Blau M. fiai, N.-Kanizsa. Frommer Jakab, Simontornya. Kleinberger S., Szepes-Béla. Satzger Keresztély, Ádánd. Samnalánits Markó, Illok. Dratsay Lajos, Arad. Jonez Ferencz, B.-Gyula.

c) *Elismerő oklevelet*: Némédi Katalin, Pécs. Uray Atala, B.-Baán. Vadász Jusztina, H.-Hetény-pusztá. Gr. Somssich József, Kapu-Ujlak. Tóth Pál, M.-Egrecy.

X. Agyag- és üvegipar.

a) *Díszoklevelet nyert*: Zay-ugróci üveggyár.

b) *Kiállítási érmet*: Fischer Vilmos, Kolozvár. Pisztor György, Szt.-Lőrincz. Weich F. Károly, Pécs. Kovács Ferencz, Csurgó. Heim F. és fia, Eszék. Marath József, B.-Mágocs. Bach Gyula, B.-Mágocs. Marath J., B.-Mágocs. Spiczuly Károly, N.-Bánya. Gergurovits József, Mohács. Simonovits György, Mohács. Kecskés Ferencz, Mohács. Ifj. Benze Mihály, Mohács. Gaál Dénes, Baté. Trischler Sebestyén, Mais. Daempf József, Pécs. Rauhofer testvérek, Sopron. Palme F. E., Zvecevo. Rupp István, Nádasd. Burghardt János. Vogl N. János. Pécs. Köhlmeier József, Kaposvár. Krompecher E. M. fiai, Felka.

XI. Vas- és fémipar.

a) *Állami ezüst érmet nyert*: Ivic J., Pécs. Kindl Ferencz, Pécs.

b) *Állami bronz érmet*: Kaiser H. I., Pécs. Csukás Zoltán, Pécs. Zosel Ede, Pécs. Kópicz

Imre, Pécs. Hillebrandt Ferencz, Pécs. Maranics Rajmár, Pécs.

c) *Díszoklevelet*: Sternlicht S. és társa, Lonsoncz. Tanczer András, Pápa. Osztr.-magy. Fairbanks-társaság, Budapest. Layritz L. Temesvár. Krautschneider József, Bpest. Zellerin Mátyás, Bpest. Winterstein József, Pécs. Schober F. Bpest.

d) *Kiállítási érmet*: Brunner József, K.-Dorogh. Asztalos Nándor, Pécs. Tichy Ödön, Pécs. Fülöp Lajos, Szegzárd. Markovits István, Mohács. Papp Mihály, Kaposvár. Matrosch János, Pécs. Balsam, Bécs. Schöndorf József, Pécs. Blazek Adolf, Budapest. Egerszeghi Ferencz, Szt.-Lőrincz. Steiger József, Pécs. Strakosch L. és Boner I., Bécs. Gold Tivadar, Marczali. Rinke János, Pécs. Balozsa József, N. Athád. Roth Ernő, Gy.-Fehérvár. Müller V. Brassó. Peterka János, Bécs. Spitzer Samu, Siklós. Sándor Ferencz, Körmend. Schottola Ernő, Budapest. Gauser Bálint, Mohács. Márek Nándor, Apatin. Szomju Mihály, Szegzárd. Schneiper József, Bpest. Ruzicka Ferencz, Hohenbruck. Bäcker Alajos, Pécs. Wöber R. Bécs. Pöhner Ottó, Drezda. Sefcsik János, Döbrököz. Gianone Sándor, Pécs. Stadler Ferencz, Kalocsa. Heck Ádám, Boroszló. Nagy Ignác, Bpest. Hayn Frigyes, Segesvár. Gutermann Lajos, Bécs. Ullmann Antal, Fehértemplom. Jelasits István, Mohács. Rózsa József, Eszterágh. Kempl Frigyes, Mohács. Ehrenhaft Ferencz, Pécs. Schmied János. Sulkó testvérek, Budapest. Palasovszky Ödön, Mohács. Fischer F., Mohács. Schack Ferencz, Pécs. Radin Makab, Lippe. Horváth és Klusch, Brassó. Dicenty Ernő, Bpest. Leicht Mór, Bécs. Schönwald Imre, Pécs. Girardi József, Pécs.

e) *Emlékoklevelet*: Tóth István, Mozsóg. Stern Sándor, Budapest.

XII. Faipar.

a) *Állami ezüst érmet nyert*: Reisch Gáspár, Pécs.

b) *Díszoklevelet*: J. Engel Adolf és fiai, Pécs.

c) *Kiállítási érmet*: Deutsch István, Szent-Lőrincz. Popovits György, Mágocs. Schler Antal, Pécs. Kék Imre, Budapest. Schmiedt Nándor, Szigetvár. Becker József, Apatin. Perlfaster G. és fia, Karansebes. Schmidt és Perlfaster. Boskó János, Kopács. Hováth M. J., Feketehalom. Kiss Gyula, Szébeny. Berg Vilmos, Leibitz. K. Kuchta Dániel, Tiszolcz. Bresslauer fia, Daruvár. Czettel Dániel, Budapest. K. Halas József, Szt.-Dienes. Hangyál József, Pécs. Ornstein Ignác, Veszprém. Juhász János, Monostor. Csógl János, Pécs. Fleischhacker A., M.-Bóly. Simony Jónás, Szent-Dienes. Peleskey Lajos, Csúza. Gutheil János, Kaposvár. Strohmayer János, Pécs. Hegedüs Imre, Pécs. Nuber Ferencz, Eszék. Mittermayer Adolf, Mucsi. Reitzer Jakab és fia, Szeged. Molnár Ferencz, Temesvár. Brézits Ferencz, Pécs. Buday Károly, Pécs. Stegmüller László, Kőszeg. Weiss Fülöp. Király Imre. Lakatos György.

XIII. Bőripar.

a) *Állami ezüst érmet nyert*: Kovátsits Antal, Pécs.

b) *Állami bronz érmet*: Rostás Géza, Pécs. Dusinszky József, Paks.

c) *Díszoklevelet nyertek*: Margulics Miksa, Bpest. Grünwald J. fia, Szombathely. Reppa András, Eszék. Klapka János Budapest.

d) *Kiállítási arany érmet*: Fried B. és fiai, Simontornya. Gyetván I. és társa, N.-Bóly. Stirling Adolf, Szombathely. Jahoda Ede, Mohács. Rupp György, Mágocs. Sikos György és fia, Szt.-Lőrincz. Lindinger András és fia, D.-Földvár. Kreyzelmeyer N.

XIV. Papiripar.

Kiállítási érmet nyertek: Schnell Sándor, Szt.-Pétervár. Gottermayer N., Budapest. Rihmer János, Pécs.

XV. Fonó- és szövőipar.

a) *Állami bronz érmet nyert*: Sebők Mihály, Mohács.

b) *Díszoklevelet*: Scholtze Adolf, N.-Szeben. Brossek Antal, Brassó. Fűrész Konrád, Pécs. Fogl Mihály, Baja. Steidl János, Mohács. Forster János, D.-Kömlöd. Scherer Lajos, Kölesd. Bak Eugenia, Temesvár.

c) *Kiállítási érmet*: Posch Mihály, Pinkafő. Posch János, Pinkafő. Scherg Vilmos és társa Brassó. Besztercebányai szűrposztógyár. Wessel Lipót, Veszprém. Schlesinger Lajos. Meister Nándor, Budapest. Dörner Emma, Pécs. Schlitt József, Pécs. Gerber József, Pécs. Kászdorf Gáspár, N.-Bóly. Obetkó Zsigmond, Pécs. Pamutfonó- és szövőgyár, Dugaresa. Schwarcz Károly, Pécs. Matzák

Mihály, Segesvár. Weisz Jakab, Hodrusbánya. Jauch Mihály, Mocsolád. Starha Manó, Késmárk. Siska Győző, Pécs. Szalóky Sándor, Kaposvár. Hüfler János, Mágocs. Udvary József, D.-Földvár. Krászl József, Szt.-Lőrincz.

XVI. Ruházati ipar.

a) *Állami bronz érmet nyertek*: Altmann Áron, Pécs. Beck testvérek, Pécs.

b) *Kiállítási arany érmet nyertek*: Topp Antal, Pécs. Krausz A. és fia, Ungvár. Brück Samu, Pécs. Müller György, Mágocs. Vinkovits Milán, Mohács. Kalikin Mátyás, D.-Szekeső. Angyal Alajos, Szegzárd. Rác Péter, Szigetvár. Szander Emma, Pécs. Horváth Lajos, Siklós. Horváth Péter, Siklós. Orf Gáspár, Pécs. Gyulay Ignác, Paks. Ladislaidesz János, Paks. Jandó Péter, Szt.-Dienes. Sziagyártó Ferencz, Szigetvár. Rólny Károly, Budapest. Kelemen Lajos, Mohács. Müller József, Mágocs. Kovács György, Mohács. Gyula József, Erzsébetváros. Ásványi Lajos, Mohács. Kiss Sándor, Szt.-Lőrincz. Ifj. Oláh Ferencz, H.-Büszörmény. Stefán Ferencz, Mohács. Klaska Mátyás, Mohács. Balázs János, Pécs. Ifj. Benczenleitner József, Pécs. Kiss József, Pécs. Csemezy Ferencz, Budapest. Kreuter József N.-Szt.-Miklós. Steiner S., Pécs. Vajda István, Siklós. Matyók Mihály, Pécsvárad. Laufer Ignác, Pécs. Killer Róza, Pécs. Kohn Katicza, Pécs. Zsivánovics Ferencz, Mohács. Brachfeld Szigfried, Budapest. Brachfeld F., Budapest. Wein Károly, Késmárk. Tauszig Ármán, Pécs. Kreiner és Krausz, Pécs. Kepes Kálmán, Pécs. Hamerly János, Pécs. Mauthner Gyula, Veszprém.

XVII. Butor-ipar és decoratív lakberendezés

a) *Állami ezüst érmet nyert*: Hoffmann Károly, Pécs.

b) *Állami bronz érmet nyertek*: Stollár Ferencz, Mohács. Held Gusztáv, Pécs. Kremling Károly, Pécs. Hoppel Lajos, Pécs.

c) *Kiállítási arany érmet nyertek*: Peleskey Gyula, Pécs. Péterfi Sándor, Marczali. August István, Pécs. Szeifert H. és fia Budapest. Zumi Péter, Pécs. Schwartz Vilmos, M.-Sziget. Klein Ádám, Pécs. Tamás Gyula, Mohács. Engel Lajos, Budapest. Zsolnay Imre, Pécs. Mann Jakab, Kölesd. Moldoványi Ede, Mágocs. Geresics Ferencz, Pécs. Prekop Márton, Pécs. Szűcs Márton, Szt.-Gál. Domján Otmár, Pécs. Schmidt Károly, Pécs. Schöberl Róbert, Budapest. Garai és Rosenzweig, Budapest. Lederer Manó, Pécs. Rifesser J., Gröden. Jaiser Gyula, Budapest. Jiratko Albin, Pécs. Ruzsinszky Kálmán, Pécs. Graits Endre, Pécs. Pfeffermann Imre, Budapest. Foschner T., Budapest. Ehrenhaft Ferencz, Pécs. Blazsek István, Pécs. Mühle Vilmos, Temesvár.

(Vége köv.)

A nagy és a kis ipar.

(Folytatás)

Ha a régi időkre visszpillantunk, hogy akkor az ipar terén „napfelkeltétől, napnyugtáig“ (ez volt a hivatalos munkaidőszak) dolgozni kellett és ekkor az idők bizonyára súlyosabbak voltak, mint ma, mikor már 8 órát sem akarunk naponta dolgozni — és nagyobb fizetést követünk, holott az elkészített cikkek ára a verseny mellett csökken.

Ily követelések betételéséül pedig még sokan az újabb időkben a kapitálisnak a jogosultságát sem akarják már elismerni; pedig töké nélkül nem lehet épen a munka érvényesítését egyáltalán képzelni.

A nagy ipar meghonosítása a tőkét hozta szükségképen a felszínre, mely azóta uralja is a helyzetet és evvel a faktórral kell számolni az iparnak is.

Magyarországon a nagy töké hatalmas befolyását még ugyan nem igen tapasztalhatjuk ama egyszerű oknál fogva, mert nálunk az ipar, és különösen a nagy ipar úgyszólván még nem létezik és így tehát a töké nem is verekedhetett meg vele.

Csak kis mértékben érezzük, hogy az idegen töké iparunk terére becsempészve, azt a kis ipart is, melylyel birunk, tapasztalatlanságunk mellett agyontiporja. Láthatjuk, hogy a nagy töké nyitott magának nálunk nagy üzleteket, raktárakat, és így a mi csekély iparunkat, mely a drága hitel mellett úgy is csak vegetál, kiszorítani és tönkre tenni igyekszik.

A mennyiben kedvező a helyzetünk a nyers anyagoknál és a munkaerőnél, ép oly kedvezőtlen

álláspontunk van a tőke dolgában. Pénztőke hiánya miatt nem keletkezhetnek hazánkban ipari vállalatok és a keletkezettek ugyancsak e miatt nem tarthatták fenn magukat.

Tőkepénzesekink egyáltalán nincsenek, mert az a néhány, — maga számára ugyan gazdag ember, a kinek néhány milliomoska vagyona van, nem tekinthető oly kapitálistának, a ki tőkéjét az állami, az ipari vállalatokba fektethetné, mert azok összevéve is oly csekélyek, hogy azokkal a jó kezdetet sem lehetne megalapítani. Arra számítani pedig, hogy a nemzet összesége takarékoskodjék és az így megtakarított feleslegekből tegye meg az ipari investíciókat, igen késő már, mert ily terv keresztülvételére századokra szóló idő kellene; addig pedig a krajczáros takarékosággal a körülöttünk fejlődő nemzetek mellett egészen tönkre mehetnénk.

Tőkepénzesektől — a kikkel, mint említők, egyáltalán nem rendelkezünk — a nagy ipar meghonosítását tehát hiába várjuk és az, aki a hazai ipart ezek segítségével véli megalkothatni, csak önmagát ámtja. A második úttal, a lassu takarékosággal pedig, a kifejlett nemzetek sorában, már elkéstünk.

Más módot kell keresni a cél elérésére, mert azért vagyunk-e a XIX. század szülöttjei — mondja Keleti Károly, — hogy a milliárdok korszakában megakadjunk ama milliók beszerzése körül, melyek magunktól még ki nem kerülnek? Csak tiszta legyen a cél, ügyes a kezdeményezés, helyes a kezelés, és sem az alapításhoz, sem forgalmi tőkére a pénz nem fog hiányozni.

Osztjuk tökéletesen ezt a nézetet, és mi is úgy vagyunk meggyőződve, hogy ha képesek leszünk nagyszabású tervezetekkel az ipar fejlesztésére fellépni: akkor kapunk olcsó tőkét és olcsó hitelt is.

Ki lehet hivatva ily nagyszabású iparpolitikát üzni? Bizonyára senki más, mint az állam és annak hivatott tényezői. Iparilag még sokkal elhagyatottabb államok mint mi, tesznek intézkedéseket az ipar emelése szempontjából. Szerbia megengedi, hogy valamely ipar üzéséhez szükséges gépek vámmentesen behozassanak; az iparágak meghonosítására állami birtokokat ad a vállalkozóknak 80 évi ingyenes használatra; a vállalatokhoz szükséges fát a kincstári erdőkből ingyen vágathatja a vállalkozó stb. Épen így tesz Törökország is, mely a vállalkozók számára a kőbányákat kiaknázás végett rendelkezésére bocsátja; az eszközök, anyagok, műszerek stb. bevételét vámmentesen akarja engedni; az állam-erdőkből a vállalatokhoz szükséges fát ingyen adja és az állam tulajdonát képező földeket ingyenes használatra bocsátja.

Mit teszünk mi ily irányban? Erre vonatkozólag legyen szabad a kormány egyik tisztviselőjének a véleményét idézni, mely ekkép hangzik:

„Mikor az ipar fejlesztésére szükséges intézkedésekről szólunk, okvetlenül a törvényhozásra és kormányra kell gondolnunk és a nagy ipar meghonosítása kérdésében csakugyan a két leg-hatalmasabb tényező lebeg szemünk előtt. Annál inkább kell pedig eme két főfaktorra gondolnunk, mert ismerte hazánkat és közönségét, képesnek hihetjük ugyan nagy, önfeláldozó lelkes akcióra, de tervszerű, kitartó, ernyedetlen tevékenységre soha!”

És ez irányban ugyancsak az idézett szerző elmondja, hogy a kormánynak mit kellene tenni.

Ott van első sorban az ipartelep telke, mely az ország minden vidékein elszórta lévő állam-birtokból könnyű volna, hosszú évi amortizálás mellett kihatározható. Minden nagyobb iparvállalathoz szükséges nagy mozgató erő, melyhez nagy mennyiségű tüzelő kell, mit kincstári és alapítványi erdeink igen mérsékelt áron nyújthatnak hosszabb évek során át oly vidékeken, hol a fának kellő értékesítése ma még lehetetlen. Hatalmas könnyítést nyújthat az állam akár a szükséges forgó tőke olcsóbb megszerzése körüli közvetítésében, akár kamatnélküli, vagy csekély kamattal melletti előlegezésben, akár pedig rövidebb évsoron át a minimális jövedelem biztosításában . . .

Magyarország pénzügyi politikájának egyik nem csekélyebb hibája mindenha az volt, hogy a fiskális tekintetek eléje tétettek a közgazdasági tekinteteknek és a hitvány jelennek gyakran feláldozták a dús jövőt. Azontúl ne is higyjuk el oly nagy készségesen, hogy az országnak okvetlen előnyére van, ha külföldön valamivel olcsóbban

szerezheti be azt, mit a hazai iparnak netalán s nem is mindig drágábban kellene megfizetnie. A kiadott összeg lehet csekélyebb, de egyszer külföldre kiadva, minden további tőkeképző tulajdonsága is megszűnik. Az országban elhelyezve, forgó tőkévé válik, mely új értékeket terem s ez újabb értékekben, éveken át busásan visszapótolhatja; a nemzet háztartásában pedig vissza is pótolja, az első beszerzéskor látszólag szem előtt tévesztett megtakarítást. Végül felemlíthető még hathatós lendületképen, mely összes iparosságunknak, de mezőgazdaságunknak is adható volna, az államnak olyféle tervszerű telepítési politikája, mely ugyancsak az állambirtokok értékesítő igénybe vétele mellett, helyesebb arányokat hoz népességi viszonyainkba . . .

Vagy meggyőződésre jutottunk abban, hogy Magyarország fenmaradásához, megerősödéséhez s anyagi gyarapodásához szükséges az ipar fejlődés, vagy nem. Ha az a meggyőződésünk, hogy szükséges, akkor fogjunk hozzá, az országhoz és az ügysző méltó eszközökkel; ha pedig nem, — hagyjuk abba az egyesek hiúságát talán legyező, némelyeket a vidéken talán szórakoztató műkedvelői tevékenységet; de ne nevezzük komoly munkának.

A kormány közegeinek ily nyilatkozatai daczára, a hivatott közegek még sem fognak a dologhoz „az országhoz és az ügysző méltó eszközökkel.” Évek mulnak, — a lakosság sanyarusága napról-napra érezhetőbbé válik, — mi magunk ép úgy, valamint a jóakaró külföld is, figyelmeztetjük, nógatjuk egymást az ipar fejlesztésére — és még sem történik semmi.

Nem érünk rá. A magas politika minden percünket igénybe veszi; az iparpolitikának egy pillanatot sem szentelhetünk — és nagyon szilárd uton állunk azon cél felé, melyet Keleti Károly az ipar nem fejlesztése esetén kilátásba helyez, hogy a politikai független Magyarország majd anyagilag tönkre megy, ha az ipar terét a legsürgősebben el nem foglalja.

Nincs kétség az iránt, hogy ez természet-szerűleg be is fog következni, ha hazánkban a nagy ipart, kézműiparunk alapján meg nem alkotjuk.

Pécs-baranyai kertész-egylet gyümölcsészeti értekezlete.

Tegnapelőtt, szept. 2-án, mint előre jeleztük, a Pécs-baranyai kertész-egylet gyümölcsészeti értekezletét megtartotta, hol a sokféle ünnepélyesség daczára igen szép számmal jelentek meg az érdeklődők. Nádosy elnök az értekezletet röviden, de szorosán a dolog lényegét érintve megnyitja, felszólítván Dezső Miklóst, hogy felvett témájáról a „Pécs-Baranyai kertész-egyletről“ értekezletét tartsa meg. Előadó szerencsésnek jelezvén magát, hogy épen most az egylet kertjének újjászülése évében az egyletről egyet-mást röviden elmondhat. Negyvenkét évi göröngyös pályafutását érintve, a jelenre tér át, hol felemlíti, hogy csak oly szakegyletet vél életre valónak, melynek tényleg területe van az illető termény kultiválásához, és ezt most a jelenlevő elnöknek, Egry József urnak köszönheti, ki a kertet az egylet tulajdonává tette ez évben; a telep nélküli szak-egyletek zöld asztal melletti theorikák. Az egylet ma méltán örülhet kertjének, mely kerített helyiség, melyen kertész-lakás van, de legfőképp több száz 25—30 éves anyafa van a telepen, melyek nagyobb része igen nemes gyümölcs, a miről jó körtetermés lévén, az idén győződhettek meg, miután Kolozsvárról Szentgyörgyi veterán pomologus is tetemesen előmozdította a fajok meghatározását, melyek a Dezső által már 4 év előtt felvett törzskönyvben is jó részben megvannak, így 25—30 évi tapasztalatra bukkant az egylet, most tudhatja hiteles ojtványait és ojtó galyait ajánlani, melyek acclimatizáltak, nálunk jó termők, tehát kipróbált fajok. Végül kéri a jelenlevőket, hogy most már, miután 4000 alany is áll rendelkezésére és vár benemesítésre — terjeszsek az egylet ily haladását, hogy többen könnyebben viselhessek a kitartó munkát igénylő gyümölcsészeti terheit.

Ezután Liebbald Béni tartotta szakfelolvasását, melyben éles kritikával nyul a gyümölcsészeti hátramaradottságának okai közé; felolvasása általános tetszéssel fogadtatott. A jelenlevő Baranyai István orsz. gazd. egyleti titkár kéri az előadásokat a „Gyümölcsészeti füzetek“ részére;

bővebb tárgyalás után, melyben részt vettek Egry József kert-egyleti elnök, Fekete Mihály, Sziebert Nándor, Mendlik Ágoston és Baranyai István kiküldött, áttértek Nowotarszky A. és fia által benyújtott szakkérdések megbeszélésére, melyre egy szűkebb körű bizottság küldetett ki: Fekete Mihály elnökle alatt Liebbald Béni és Dezső Miklós.

Délután Dezső Miklós és Sziebert Nándor kalauzolása mellett a kertész-egylet kertjét, a szőlőtelepet, Nowotarszky A. és Fia kertészetét, végül Fekete Mihály jeles francia barack telepet tekintette meg Baranyai István kiküldött, mindenütt teljes meglelégedéssel s nagy érdeklődéssel kérdezősködve.

Feltűnt a kertész-egylet kertjének nagy és szépen fejlett körte és cseresznye-gyűjteménye, úgy a kísérleti szőlőtelep czélszerűségét igen helyeselte, bámulva távozott a Fekete Mihály óriási és finom francia barackjai közül, hol egy rögtönzött gyümölcs-kóstolás is tartatott.

NAPI HIREK.

— **A honvédelmi miniszter kiállításunkon** Szombaton d. u. a honvédelmi miniszter sürgönnyel intézett a főispánhoz, Kardos Kálmánhoz, hogy vasárnap délben érkezvén Bécsből Pécsre, kiállításunkat óhajta meglátogatni, de egyszersmind minden ünnepies színezet elkerülése végett, mint magánember jön csak közénk. Az indóháznál Kardos Kálmán, főispán, Nádosy Kálmán, kiállítás elnök, Aidinger János, kir. tanácsos, polgármester, Lechner Gyula, rendőrfőkapitány, továbbá a miniszter két fia és sógorai várták a magas vendéget. Katonai képviselőben Bernolák honvédezzredes és Laky huszárezredes fogadták a magas vendéget, kinek, mihelyt ruganyos léptekkel polgári öltözetben elhagyta a kocsit, jelentést tettek, mindjárt megbeszélve a másnap tartandó honvédegyakorlatok programját is. Erre előlépett Kardos Kálmán főispán és üdvözölte a minisztert, ki sajnálatának adott kifejezést, hogy hivatalos teendői akadályozták már a megnyitási ünnepélyünkönél megjelenni. Erre még Bernolák ezredest kérte, hogy a sátorlaborban minden teendő a rendes mederben folyjék, és miatta semminemü előkészület ne történjék. A fogadtatás után a miniszter a Biedemannféle négyes fogaton a főispánnal oldalán a kiállítási területre hajtattott, hol a katonazenekar a Rákóczyval fogadta. Miután a Litzke pavillonban megreggelizett, a tornacsarnok épületében kezdte a körjáratot, melynél a főispán, Nádosy Kálmán elnök, Rath Károly kamarai elnök, dr. Záray Károly titkár és a vasutnál jelenvolt ezredesek kísérték a minisztert, ki élénk érdeklődést mutatott minden egyes kiállított tárgy iránt és több kiállítót megszólított. 2 órakor Üszöghbe hajtattott a miniszter, hol a Biedermann családnál étkezett. Hétfőn reggel a honvédek csapatszemléjén volt jelen és este Budapestre tért vissza.

— **Matlekovits Sándor államtitkár,** a kereskedelmi miniszteriumból, neje és leánya kíséretében hétfőn délután ért Pellérdre, mint Brázay Kálmán vendége és kedden reggel 10 órakor jelent meg a kiállítási területén, hol a végrehajtó bizottság a főbejáratnál csaknem teljes számmal fogadta. Nádosy Kálmán hosszabb beszédet intézett az államtitkárhoz, ki a kiállítás fontosságát emelve ki, őszinte bírálatot óhajtott hallani a pécsi iparosok és kereskedők valamint gazdaszok termőképességéről. Erre kezdődött a körjárat a különböző pavillonokban. Délben a főispánnal volt ebéden az államtitkár és holnap szerdán megsemméli a Zsolnay, Engl, Hoffmann, Rupprecht gyárat, bányatelepet és a Litzke-féle pezsgő-pinczet.

— **Vizvezetési terv.** Majd ha elmúlt a kiállítás, alig lesz városunkban égetőbb kérdés, mely megoldásra vár, mint a pécsi vizvezeték kérdése, azért ma minden vizvezetési terv érdek, miből tanulhatunk. Ily megfigyelést érdemel Kunth E. budapesti czég által a felső kiállításban kiállított kolozsvári vizvezeték tervszete. Az egész építkezés Kolozsváron négy hónap alatt hajtattott végre, mely körülmény a nevezett czég ügyességéről tesz tanúságot. Már mult évi december óta jól működik a vizvezeték és kitilynemü szerek érdekelnek, nézze meg addig, — mig van idő!

Hirdetések:

Scholtz A. és Fia
SÖRCSARNOKA

ÉS

ÉTTERME

a kiállítás területén, a gyermek-kert helyiségében.

Mindennap délben és este cigányzene.

Kedden és szombaton este a

KATONA-ZENEKAR

hangversenyez.

Legujabb és legfinomabb

uri- és gyermek-kalapok

a kiállítás tartama alatt különösen

olcsó gyári árak

mellett adatkak el

a Mandl-féle üzletben
Pécsett, Irgalmasok-utczája.

KÉKY IMRE

szerszámgyára

Budapest, II. ker., Vitéz-utca 8. sz.

Készít mindennemű

asztalos- és ács-szerszámokat

a legjutányosabb árak mellett.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A szerszámok láthatók a kiállítás XII. csoportjában.

Eladás beszüntetés.

A francia-barack eladás

a Nepomuk-utca 10. szám alatt levő kertben

megszűnt.

torzsátlan körte

azonban még folyton kapható.

Id. Waisz Antal.

LYCEUMI NYOMDA

(FEILER MIHÁLY)

Pécsett. Ó-posta-utca 4 ik sz.

Elvállal mindenféle

nyomdai és könyvkötészeti

munkát.

Üzlet-jegyek, falragaszok,
czimföliatok

gyorsan és jutányos áron elkészítetnek.

KREMLING KÁROLY

kárpitos és díszítő-üzlete, József-utca 28. szám.

Elvállal minden e szakba vágó kárpitos és terem-díszítési munkát, nemkülönben szobák kárpitozását, továbbá kaphatók ugyanott

kész butorok

u. m. pamlagok, ottománok, egész garnitúrák a legdíszesebbtől a legegyszerűbbig, minden a legjutányosabb árak mellett. Megrendelések vi dékre is eszközöltenek, úgy mindennemű javítások is.

Minták és árjegyzékek bérmentve.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedik

KREMLING KÁROLY
Pécsett.

Ifj. BUDAY

templom-, szoba- és csegfestő

Pécsett, Széchenyi-tér 10.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, mint

ajtó- és ablak-festést és fényezést is.

Vidéki rendeléseket pontosan eszközölök

Engel Adolf és fiai cég

fürdő-intézetében

kád- és gőzfürdők

uszó-medenczékkel

— egész napon át rendelkezésre állanak. —

Gyártmányaikból ajánlják:

talajkoczká, mindennemű tölgy- és fenyő-épületfa, kádár- és bognárfa, valamint cementlemez készleteiket

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Zelesny Károly

udvari fényképész

Pécsett, Loewy-féle palota,

az Irgalmasok temploma átellenében.

Mindennemű felvételek a legfinomabb kivitelben.

Kaphatók

a pécsi székesegyház freskóinak fényképei.

14 carton 12 frt.